

CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU

2043, mun. Chișinău, str. Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

CHISINAU
COURT OF APPEAL

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

Data : 05 iulie 2022

Nr. dosarului : 16rj-331/22

Curtea Constituțională a RM
Mun. Chișinău, str. A. Lăpușeanu 28, MD-2004

Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău vă remite spre examinare sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată de către avocatul Ciobanu Vadim în interesele inculpatului Ceban Vitalie, în cadrul dosarului nr. 16rj-331/22.

Anexă : Sesizarea pe 34 file

Judecătorul
Curții de Apel Chișinău

Talpă Boris

5

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

str. Alexandru Lăpușneanu, nr. 28, mun. Chișinău
MD – 2004, Republica Moldova

S E S I Z A R E

privind excepția de neconstituționalitate

(prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. g) din Constituție)

I – Autorul sesizării

Vadim Ciobanu, avocat în BAA „Eurolex”,

II – Obiectul sesizării

Prezenta sesizare are ca obiect de examinare – solicitarea de verificare a corespunderii constituționalității sintagmei „*12 luni cumulativ*” din conținutul art. 186 alin. (6) din Codul de procedură penală, în măsura în care din conținutul acesteia se înțelege că arestul ar putea fi aplicat pentru un termen de un an calendaristic, adică 365 zile, iar în anii bisecți 366 zile.

III – Circumstanțele cauzei examinate de către instanța de judecată

La moment, în procedura judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, se află spre examinare cauza penală de învinuirea lui Ceban Vitalie în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 217¹ alin. (4) lit. d) și art. 248 alin. (2) Cod penal.

În cadrul acestei cauze penale Ceban Vitalie a fost reținut la 07.07.2020, ulterior arestat preventiv/la domiciliu, astfel, în perioada **07.07.2020 – 30.11.2020** Ceban Vitalie s-a aflat în stare de arest, pentru o perioadă de 4 luni și 27 zile.

Prima perioadă: 07.07.2020 – 30.11.2020, adică 4 luni și 27 zile.

Perioada 07.07.2020-05.08.2020 – 1 lună de 30 zile de arest,

Perioada 06.08.2020-04.09.2020 – 2 lună de 30 zile de arest,

Perioada 05.09.2020-03.10.2020 – 3 lună de 30 zile de arest,

Perioada 05.10.2020-03.11.2020 – 4 lună de 30 zile de arest,

Perioada 04.11.2020-30.11.2020 – 27 zile de arest.

La 27.10.2021 Ceban Vitalie a fost extrădat și întocmit procesul-verbal de reținere a ultimului, în vederea executării încheierii și mandatului Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 30.11.2020, ultimului fiindu-i prelungită permanent măsura preventivă sub formă de arestare preventivă.

Prin încheierea Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 25.05.2022 în privința lui Ceban Vitalie a fost prelungită măsura preventivă – arest preventiv pe un termen de 08 zile, care expiră la **02.06.2022** ora 16:05 min.

A doua perioadă este din 27.10.2021 – 02.06.2022, adică 7 luni și 8 zile.

Perioada 27.10.2021-25.11.2021 – 1 lună de 30 zile de arest,

Perioada 26.11.2021-25.12.2021 – 2 lună de 30 zile de arest,

Perioada 26.12.2021-24.01.2022 – 3 lună de 30 zile de arest,

Perioada 25.01.2022-23.02.2022 – 4 lună de 30 zile de arest,

Perioada 24.02.2022-25.03.2022 – 5 lună de 30 zile de arest,

Perioada 26.03.2022-24.04.2022 – 6 lună de 30 zile de arest,

Perioada 25.04.2022-24.05.2022 – 7 lună de 30 zile de arest,

Perioada 25.05.2022-02.06.2022 – 8 zile de arest.

Astfel, în privința lui Ceban Vitalie, în cadrul acestei cauze penale, a fost aplicată, ulterior prelungită măsura preventivă sub formă de arestare preventivă/domiciliu, în total pentru un termen de 12 luni (a câte 30 zile) și 5 zile.

4

În încheierea Judecătoriai Chișinău, sediul Buiucani din 25.05.2022 instanța de judecată nu a motivat absolut deloc din ce considerente a prelungit măsura preventivă sub formă de arestare preventivă pe termen de 5 zile peste termenul de 12 luni (a câte 30 zile).

Însă, apărarea intuiește că aceste termen a fost calculat reieșind din considerentele că instanța de judecată în mod eronat a considerat că 12 luni este egal cu un an calendaristic care are 365 zile, iar în anii bisecți 366 zile.

IV – Legislația pertinentă

1. Prevederile relevante ale Constituției Republicii Moldova, sunt următoarele:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

„(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 25

Libertatea individuală și siguranța persoanei

„(1) Libertatea individuală și siguranța persoanei sînt inviolabile.

(2) Percheziționarea, reținerea sau arestarea unei persoane sînt permise numai în cazurile și cu procedura prevăzute de lege.

(3) Reținerea nu poate depăși 72 de ore.

(4) Arestarea se face în temeiul unui mandat, emis de judecător, pentru o durată de cel mult 30 de zile. Asupra legalității mandatului se poate depune recurs, în condițiile legii, în instanța judecătorească ierarhic superioară. Termenul arestării poate fi prelungit numai de către judecător sau de către instanța judecătorească, în condițiile legii, cel mult pînă la 12 luni.

(5) Celui reținut sau arestat i se aduc de îndată la cunoștință motivele reținerii sau ale arestării, iar învinuirea – în cel mai scurt termen; motivele reținerii și învinuirea se aduc la cunoștință numai în prezența unui avocat, ales sau numit din oficiu.

(6) Eliberarea celui reținut sau arestat este obligatorie dacă motivele reținerii sau arestării au dispărut.”

8

2. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală al Republicii Moldova, sunt următoarele:

Articolul 1

Noțiunea și scopul procesului penal

„(2) Procesul penal are ca scop protejarea persoanei, societății și statului de infracțiuni, precum și protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârșite, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată.

(3) Organele de urmărire penală și instanțele judecătorești în cursul procesului sînt obligate să activeze în așa mod încît nici o persoană să nu fie neîntemeiat bănuită, învinuită sau condamnată și ca nici o persoană să nu fie supusă în mod arbitrar sau fără necesitate măsurilor procesuale de constrîngere ori să nu fie victima încălcării altor drepturi fundamentale.”

Articolul 24

Principiul contradictorialității în procesul penal

„(2) Instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decît interesele legii.

(3) Părțile participante la judecarea cauzei au drepturi egale, fiind investite de legea procesuală penală cu posibilități egale pentru susținerea pozițiilor lor. Instanța de judecată pune la baza sentinței numai acele probe la cercetarea cărora părțile au avut acces în egală măsură.

(4) Părțile în procesul penal își aleg poziția, modul și mijloacele de susținere a ei de sine stătător, fiind independente de instanță, de alte organe ori persoane. Instanța de judecată acordă ajutor oricărei părți, la solicitarea acesteia, în condițiile prezentului cod, pentru administrarea probelor necesare.”

Articolul 26

Independența judecătorilor și supunerea lor numai legii

„(2) Judecătorul judecă materialele și cauzele penale conform legii și propriei convingeri bazate pe probele cercetate în procedura judiciară respectivă.

(3) Judecătorul nu trebuie să fie predispus să accepte concluziile date de organul de urmărire penală în defavoarea inculpatului sau să înceapă o judecată de la ideea preconcepută că acesta a comis o infracțiune ce constituie obiectul învinuirii. Sarcina prezentării probelor învinuirii îi revine procurorului.”

Articolul 186

Termenul ținerii persoanei în stare de arest și prelungirea lui

„(1) Termenul ținerii persoanei în stare de arest curge de la momentul privării persoanei de libertate la reținerea ei, iar în cazul în care ea nu a fost reținută – de la

momentul executării hotărîrii judecătorești privind aplicarea acestei măsuri preventive.

(2) Perioada de ținere în arest a învinuitului, inculpatului nu poate depăși un termen rezonabil, stabilit în funcție de complexitatea investigațiilor necesare pentru descoperirea adevărului și ținînd cont de obligația de celeritate în soluționarea cauzei penale în care învinuitul sau inculpatul este ținut în stare de arest.

(3) Arestul se dispune pentru un termen de cel mult 30 de zile.

(4) Termenul arestului poate fi prelungit doar atunci cînd alte măsuri preventive neprivative de libertate nu sînt suficiente pentru a înlătura riscurile care justifică aplicarea arestului preventiv și și-au păstrat actualitatea condițiile și criteriile stipulate la art.175, 176 și 185.

(5) Fiecare perioadă cu care se prelungește arestul preventiv se stabilește cu respectarea condițiilor prevăzute la alin.(2), dar nu poate depăși termenul de 30 de zile.

(6) În privința aceleiași fapte și aceleiași persoane, arestul poate fi aplicat, pentru ambele faze ale procesului penal, pe un termen de cel mult 12 luni cumulativ, pînă la pronunțarea sentinței de către instanța de fond. În termenul de ținere a învinuitului, inculpatului în stare de arest se include timpul în care persoana:

1) a fost reținută și arestată preventiv;

2) a fost sub arest la domiciliu;

3) s-a aflat într-o instituție medicală, la decizia judecătorului de instrucție sau a instanței, pentru expertiză judiciară în condiții de staționar, precum și la tratament, în urma aplicării în privința ei a măsurilor de constrîngere cu caracter medical.

(7) În perioada de examinare a cauzei transmise la rejudecare în primă instanță, arestul poate fi dispus pînă la emiterea unei noi sentințe, ținînd cont de durata de ținere în stare de arest a inculpatului pînă la pronunțarea sentinței de către instanța de fond și de termenul total stabilit la alin.(6).

(8) Pentru învinuiții, inculpații minori durata totală de ținere în stare de arest preventiv nu poate depăși termenul de 8 luni.

(9) Prelungirea termenului de arest preventiv se dispune cu respectarea condițiilor stabilite de prezentul cod pentru aplicarea inițială a măsurii de arest preventiv. Suplimentar, la soluționarea demersului privind prelungirea termenului de arest preventiv, judecătorul de instrucție sau, după caz, instanța de judecată are obligația să examineze dacă, pentru înlăturarea riscurilor ce au determinat aplicarea măsurii de arest preventiv, este suficientă aplicarea altor măsuri preventive neprivative de libertate și dacă există sau nu temeuri relevante și suficiente pentru prelungirea măsurii de arest preventiv.

(10) Prelungirea duratei de arestare preventivă se decide de către judecătorul de instrucție din circumscripția în raza teritorială a căreia se efectuează urmărirea penală sau de către instanța de judecată care examinează cauza, în baza demersului procurorului. În cazul în care, din motive întemeiate, instanța de judecată, în procedura căreia se află cauza penală, este în imposibilitate să soluționeze demersul

privind prelungirea arestului preventiv, acesta se distribuie, în ordinea stabilită, unui alt judecător.

(10¹) Demersul procurorului de prelungire a termenului arestării preventive urmează a fi încuviințat în scris de către:

1) procurorul ierarhic superior – în cazul în care se solicită prelungirea arestării preventive pentru un termen mai mare de 3 luni și, respectiv, pentru un termen mai mare de 2 luni, în cazul minorilor;

2) Procurorul General sau de către un adjunct în temeiul ordinului emis de Procurorul General – în cazul în care se solicită prelungirea arestării preventive pentru un termen mai mare de 6 luni și, respectiv, pentru un termen mai mare de 4 luni, în cazul minorilor.

(11) Hotărîrea judecătorească de prelungire a duratei de arestare preventivă poate fi atacată cu recurs în instanța ierarhic superioară. Atacarea hotărîrii nu suspendă examinarea cauzei penale.

(12) Urmărirea penală în cauzele penale în care sînt învinuiți arestații preventiv se desfășoară de urgență și în mod preferențial.”

Articolul 230

Noțiunea de termene procedurale și consecințele nerespectării lor

„(1) Termene în procesul penal sînt intervale de timp în cadrul cărora sau după expirarea cărora pot fi efectuate acțiuni procesuale conform prevederilor prezentului cod.

(2) În cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

(3) Dacă o măsură procesuală nu poate fi luată decît pe un termen prevăzut de lege, expirarea acestuia impune încetarea efectului acestei măsuri.”

Articolul 231

Calcularea termenelor procedurale

„(1) Termenele stabilite de prezentul cod se calculează pe ore, zile, luni și ani.

(2) La calcularea termenelor procedurale se pornește de la ora, ziua, luna și anul indicate în actul care a provocat curgerea termenului, afară de cazurile în care legea dispune altfel.

(3) La calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

(4) Termenele calculate pe luni sau pe ani expiră la sfîrșitul zilei respective a ultimei luni sau la sfîrșitul zilei și lunii respective din ultimul an. Dacă această zi cade într-o lună ce nu are zi corespunzătoare, termenul expiră în ultima zi a acestei luni.

(5) Dacă ultima zi a unui termen cade într-o zi nelucrătoare, termenul expiră la sfîrșitul primei zile lucrătoare care urmează.”

Articolul 233

Calcularea termenelor în cazul măsurilor preventive

„În calcularea termenelor privind măsurile preventive, ora sau ziua de la care începe și la care se sfârșește termenul intră în durata acestora.”

3. Prevederile relevante ale Codului civil al Republicii Moldova, sunt următoarele:

Articolul 387

Calcularea termenelor de un an și de o lună

„Dacă termenele de un an și de o lună se calculează fără a se ține cont de curgerea lui neîntreruptă, se consideră că luna are 30 de zile și anul – 365 de zile.”

4. Jurisprudența Curții Constituționale a Republicii Moldova:

Prevederi relevante a Hotărârii Curții Constituționale nr. 3 din 23.02.2016, sunt următoarele:

„[...]

119. *Curtea reține că Convenția Europeană nu obligă statele să fixeze durata maximă de aflare a persoanei în arest. Totuși, în cazul instituirii unor asemenea termene în legislația națională, acestea trebuie respectate. În același timp, nici Constituția, nici Convenția Europeană nu permit interpretarea extensivă a prevederilor constituționale referitoare la restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale, acestea fiind de strictă interpretare. Astfel, orice interpretare a restrângerilor admisibile aplicate drepturilor și libertăților fundamentale trebuie să se facă în favoarea persoanei.*

120. *Prin urmare, întrucât textul constituțional nu face distincție între etapele procesului penal, Curtea menționează că, în sensul articolului 25 alineatul (4) din Constituție, arestul preventiv poate fi aplicat pentru o perioadă totală de cel mult 12 luni, care include atât etapa urmăririi penale, cât și etapa judiciară, până la emiterea încheierii judecătorești prin care persoana este eliberată din arest sau momentul pronunțării sentinței de către instanța de fond.*

121. *În același timp, Curtea reține că termenul maximal de 12 luni pentru arestul preventiv acoperă și situația în care în privința persoanei au fost înaintate mai multe capete de acuzare. Astfel, Constituția obligă îndeplinirea justiției fără întârziere. În acest sens, orice detenție care depășește termenul total de 12 luni aplicat pentru comiterea aceleiași fapte, indiferent de eventualele recalificări ulterioare ale infracțiunii, este contrară Constituției și, prin urmare, este ilegală.”*

V – Expunerea pretinselor încălcări ale Constituției, precum și a argumentelor în sprijinul acestor afirmații

Normele legale care reglementează durata maximă de arestare a unei persoane în cadrul unui proces penal au o importanță majoră, ori fiecare persoană în cadrul unui proces penal are dreptul la libertate individuală și siguranță, precum și dreptul de a cunoaște perioada maximă de arestare în cadrul acestui proces.

Per a contrario, sintagma „12 luni cumulativ” din conținutul art. 186 alin. (6) din Codul de procedură penală, considerăm că nu corespunde criteriului (condiției) de previzibilitate, iar ca urmare persoanei îi poate fi încălcat dreptul la libertatea individuală și siguranță, garantat de art. 25 din Constituție, în situația în care din conținutul acesteia se înțelege că **arestul ar putea fi aplicat pentru un termen de un an calendaristic, adică 365 zile, iar în anii bisecți 366 zile.**

Astfel, art. 25 alin. (4) din Constituția Republicii Moldova, *termenul arestării poate fi prelungit numai de către judecător sau de către instanța judecătorească, în condițiile legii, cel mult până la 12 luni.*

Iar conform prevederilor art. 186 alin. (3), (5) și (6) Cod de procedură penală, *arestul se dispune pentru un termen de cel mult 30 de zile. Fiecare perioadă cu care se prelungeste arestul preventiv se stabilește cu respectarea condițiilor prevăzute la alin.(2), dar nu poate depăși termenul de 30 de zile. În privința aceleiași fapte și aceleiași persoane, arestul poate fi aplicat, pentru ambele faze ale procesului penal, pe un termen de cel mult 12 luni cumulativ, până la pronunțarea sentinței de către instanța de fond.*

Codul de procedură penală nu stabilește durata unei luni de arest în zile, însă reieșind din prevederile art. 186 alin. (3) și (5) Cod de procedură penală, în mod rezonabil s-ar putea de stabilit că una lună de arest ar avea 30 zile calendaristice, iar 12 (douăsprezece) luni de arest ar avea 360 zile.

Curtea Constituțională în hotărârile sale a reținut că principiul coerenței sistemului juridic impune ca interpretul legii să aibă în vedere toate normele juridice relevante ale sistemului de drept național. Instanțele judecătorești pot stabili sensul unor noțiuni prin aplicarea simplă a regulilor de interpretare lingvistică, pornind de la sensul uzual al termenului (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 83 din 6 iulie 2020, § 25). O dispoziție legală nu poate fi ruptă din sistemul normativ din care face parte și nu poate acționa în mod izolat. Dimpotrivă, ea trebuie citită în coroborare cu celelalte dispoziții legale incidente (a se vedea DCC nr. 9 din 27 ianuarie 2020, § 17; DCC nr. 14 din 10 februarie 2020, § 27; DCC nr. 23 din 2 martie 2020, § 23; DCC nr. 83 din 6 iulie 2020, § 25).

Curtea a reamintit că o dispoziție legală nu poate fi ruptă din sistemul normativ din care face parte și nu poate acționa în mod izolat. Dimpotrivă, ea trebuie citită în coroborare cu celelalte dispoziții incidente ca făcând parte dintr-un sistem juridic coerent (a se vedea HCC nr. 18 din 30 iunie 2020, § 93).

Aplicând acest principiu, la caz sunt relevante prevederile art. 387 Cod civil, care indică că, *dacă termenele de un an și de o lună se calculează fără a se ține cont de curgerea lui neîntreruptă, se consideră că luna are 30 de zile și anul – 365 de zile.*

În speță, măsura preventivă sub formă de arest în cadrul unui proces penal, nu este aplicată neîntrerupt, ori această măsură preventivă poate fi înlocuită, revocată, ulterior iarăși aplicată, dacă așa o cer circumstanțele cazului și este necesar aplicarea unei asemenea măsuri preventive.

Respectiv prevederile art. 387 din Codul civil, în sensul că o lună are 30 zile urmează a fi avute în vedere la interpretarea sintagmei „12 luni cumulativ” din conținutul art. 186 alin. (6) din Codul de procedură penală.

Ar fi străină voinței legiuitorului o interpretare precum că termenul de arestare de 12 luni cumulativ ar echivala cu un an calendaristic care are 365 zile, iar în anii bisecți 366 zile.

Ori, art. 387 din Codul civil nu în zadar a fost introdus, ci anume pentru a exclude orice dubii de interpretare în procesul de aplicare a legilor.

Așadar, cu toate că art. 186 Cod de procedură penală și art. 25 din Constituție, par să garanteze dreptul la libertatea individuală și siguranța persoanei, calcularea termenului de arest de 12 luni cumulativ ca fiind un an calendaristic adică 365 zile, iar în anii bisecți 366 zile, este de natură să încalce dreptul la libertatea individuală și siguranța persoanei, iar persoana este pusă într-o stare de incertitudine juridică, deoarece nu poate cunoaște în mod obiectiv care poate fi perioada maximă de arestare în cadrul acestui proces.

În jurisprudența sa, Curtea a menționat că pentru a putea fi invocat standardul calității legii prevăzut de articolul 23 alin. (2) din Constituție trebuie să existe o ingerință într-un drept fundamental. Curtea a stabilit că nu există o problemă de constituționalitate din perspectiva calității unei legi atât timp cât nu este afectat un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 38 din 7 aprilie 2020, § 20, DCC nr. 56 din 2 iunie 2020, § 24, și jurisprudența citată acolo). În jurisprudența sa, Curtea a menționat că testul calității legii se efectuează prin raportare la un drept fundamental. Calitatea unei legi nu constituie o problemă de constituționalitate atât timp cât nu este afectat un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 68 din 15 iunie 2020, § 21, și jurisprudența citată acolo).

O normă de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să-i permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțe, consecințele acestei conduite (a se vedea DCC nr. 16 din 10 februarie 2020, § 18). Pentru a exclude orice echivoc, textul legislativ trebuie să fie formulat în mod clar și inteligibil, fără dificultăți de ordin sintactic și pasaje obscure (a se vedea DCC nr. 6 din 23 ianuarie 2020, § 26; DCC nr. 18 din 13 februarie 2020, § 20; DCC nr. 75 din 2 iulie 2020, § 19; DCC nr. 77 din 2 iulie 2020, § 22).

În speță, sintagma „12 luni cumulativ” din conținutul art. 186 alin. (6) din Codul de procedură penală, prezintă dificultăți, cel puțin pentru instanța de judecată, la calcularea termenului maxim de arestare a unei persoane în cadrul unui proces penal.

VI – Cerințele autorului sesizării

Pentru considerentele expuse, prin prezenta sesizare se solicită Curții Constituționale să declare neconstituțională sintagma „12 luni cumulativ” din conținutul art. 186 alin. (6) din Codul de procedură penală, în măsura în care din conținutul acesteia se înțelege că arestul ar putea fi aplicat pentru un termen de un an calendaristic, adică 365 zile, iar în anii bisecți 366 zile.

VII – Date suplimentare referitoare la obiectul sesizării

Anterior Curtea Constituțională nu a examinat constituționalitatea sintagmei „12 luni cumulativ” din conținutul art. 186 alin. (6) din Codul de procedură penală.

VIII – Lista documentelor

Conform practicii existente, la sesizarea privind excepția de neconstituționalitate urmează a fi anexate de către instanța de judecată materialele cauzei penale și transmise Curții Constituționale.

IX – Declarația și semnătura

Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezenta sesizare sunt exacte.

27 mai 2022

Avocat Vadim CIOBANU

Dosarul nr. 16rj-331/22
1-20124917-02-16rj-27052022

ÎNCHEIERE

31 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău în componența:
Președintele ședinței de judecată
Judecătorii
Cu participarea
Procurorului
Avocatului
Inculpatului (prin teleconferință)

Alexandru Gafton
Igor Chiroșca și Boris Talpă

Tudor Bordan
Vadim Ciobanu
Vitalie Ceban

Judecând în ședință de judecată închisă, cererea înaintată de avocatul Vadim Ciobanu privind sesizarea Curții Constituționale în vederea ridicării excepției de neconstituționalitate asupra expresiei "12 luni consecutiv" din dispoziția alin.6 art.186 Cod de procedură penală al Republicii Moldova,-

CONSTATĂ:

La data de 20.05.2022 procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Ion Negurița a înaintat un demers privind prelungirea termenului măsurii preventive, arestul preventiv cu 9 (nouă) zile, în privința inculpatului Ceban Vitalie.

La data de 20.05.2022 avocatul Vadim Ciobanu în interesele inculpatului Ceban Vitalie a depus cerere de înlocuire a măsurii preventive, arestarea preventivă, în privința inculpatului Ceban Vitalie.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 25.05.2022 a fost respinsă ca neîntemeiată cererea avocatului Vadim Ciobanu în interesele inculpatului Ceban Vitalie, privind înlocuirea măsurii preventive și admis parțial demersul procurorului, fiind prelungit în privința inculpatului, termenul arestului preventiv cu 8 (opt) zile, începând cu data de 25.05.2022 ora 16:05 și până la 02.06.2022 ora 16:05.

Încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 25.05.2022 a fost contestată cu recurs de către avocatul Vadim Ciobanu, în interesele învinuitului Ceban Vitalie, prin care solicită admiterea recursului, casarea încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 25.05.2022, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie dispus respingerea demersului procurorului privind prelungirea termenului arestului preventiv.

Avocatul Vadim Ciobanu a înaintat în ședința de judecată a instanței de recurs sesizare în conformitate cu Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a expresiei "12 luni consecutiv" din dispoziția alin.6 art.186 Cod de procedură penală al Republicii Moldova.

Se invocă, că normele legale care reglementează durata maximă de arestare a unei persoane în cadrul unui proces penal au o importanță majoră, ori fiecare persoană în cadrul unui proces penal are dreptul la libertate individuală și siguranță, precum și dreptul de a cunoaște perioada maximă de arestare în cadrul acestui proces.

16

Per a contrario, sintagma „12 luni cumulativ” din conținutul art. 186 alin. (6) din Codul de procedură penală, consideră că nu corespunde criteriului (condiției) de previzibilitate, iar ca urmare persoanei îi poate fi încălcat dreptul la libertatea individuală și siguranță, garantat de art. 25 din Constituție, în situația în care din conținutul acesteia se înțelege că arestul ar putea fi aplicat pentru un termen de un an calendaristic, adică 365 zile, iar în anii bisecți 366 zile.

Astfel, art. 25 alin. (4) din Constituția Republicii Moldova, termenul arestării poate fi prelungit numai de către judecător sau de către instanța judecătorească, în condițiile legii, cel mult până la 12 luni.

Iar conform prevederilor art. 186 alin. (3), (5) și (6) Cod de procedură penală, arestul se dispune pentru un termen de cel mult 30 de zile. Fiecare perioadă cu care se prelungește arestul preventiv se stabilește cu respectarea condițiilor prevăzute la alin. (2), dar nu poate depăși termenul de 30 de zile. În privința aceleiași fapte și aceleiași persoane, arestul poate fi aplicat, pentru ambele faze ale procesului penal, pe un termen de cel mult 12 luni cumulativ până la pronunțarea sentinței de către instanța de fond.

Examinând materialele cauzei, în special cererea în speță, ținând cont de opinia participanților la proces, Colegiul Penal consideră necesar de a admite demersul privind verificarea constituționalității expresiei „12 luni consecutiv” din dispoziția alin.6 art.186 Cod de procedură penală al Republicii Moldova.

Astfel, potrivit prevederilor art. 4 alin. (1) Constituția Republicii Moldova, dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

Potrivit art. 342 Cod de procedură penală al Republicii Moldova, toate chestiunile care apar în timpul judecării cauzei se soluționează prin încheiere a instanței de judecată.

Încheierile privind măsurile preventive, de ocrotire și asiguratorii, recuzările, declinarea de competență, strămutarea cauzei, dispunerea expertizei, precum și încheierile interlocutorii, se adoptă sub formă de documente aparte și se semnează de judecător sau, după caz, de toți judecătorii din completul de judecată. Încheierile instanței asupra celorlalte chestiuni se includ în procesul-verbal al ședinței de judecată. Încheierile date pe parcursul judecării cauzei se pronunță public.

Succesiv, conform dispozițiilor art. 364 Cod de procedură penală al Republicii Moldova președintele ședinței întreabă fiecare parte în proces dacă are careva cereri sau demersuri. Cererile sau demersurile formulate vor fi argumentate, iar dacă se solicită administrarea unor probe noi, se vor indica faptele și circumstanțele ce urmează a fi dovedite, mijloacele prin care pot fi administrate aceste probe, locul unde se află acestea, iar în privința martorilor, experților și specialiștilor se va indica identitatea și adresa lor în cazul în care partea nu poate asigura prezența lor în instanța de judecată. Cererile sau demersurile formulate se soluționează de către instanță după audierea opiniilor celorlalte părți asupra cerințelor înaintate. Părțile pot prezent și cere administrarea probelor și în cursul cercetării judecătorești.

Totodată, Colegiul Penal indică, că, conform art. 7 alin. (2) Cod de procedură penală Republicii Moldova, dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale.

Pct. 83 din Hotărârea Curții Constituționale din 09.02.2016 prevede că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale.

17

Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82, care la rândul său prevede că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii condițiilor pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Așadar, potrivit prevederilor art.7 alin.3¹ Cod de Procedură penală, la ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale sunt necesare întrunirea următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Pct. 107 din Hotărârea Curții Constituționale din 09.02.2016, prevede că în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g), sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale, de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza. O astfel de interpretare asigură principiul constituțional al independenței tuturor judecătorilor și soluționarea cauzelor și supremația Constituției în procesul de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale.

În această ordine de idei, Colegiul penal relevă că, excepția de neconstituționalitate a fost formulată de către un subiect care beneficiază de acest drept, în baza art. 135 alin.1 lit. a), g) din Constituție, așa cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 9 februarie 2016. Obiectul excepției de neconstituționalitate este art. 186 alin.6 Codul de procedură penală, este o normă a unui act legislativ, a fost ridicată în cadrul examinării recursului împotriva încheierii de admitere a demersului procurorului în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Ion Negurița privind prelungirea termenului măsurii preventive, arestul preventiv cu 9 (nouă) zile, în privința inculpatului Ceban Vitalie.

Așadar, motivele prezentei sesizări au fost consolidate în baza art. art. 20, 54 din Constituția Republicii Moldova, iar circumstanțele în speță denotă întrunirea cerinței pct. 3 al paragrafului 82 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016. Prin urmare cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a expresiei "12 luni consecutiv" din dispoziția alin.6 art.186 Cod de procedură penală al Republicii Moldova, urmează a fi admisă.

În conformitate cu art. 7 alin. 3 – 3² Cod de procedură penală al Republicii Moldova, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău,-

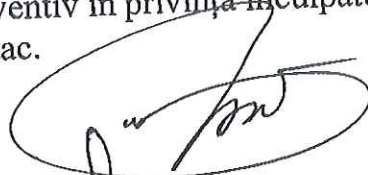
DISPUNE :

A admite cererea înaintată de avocatul Vadim Ciobanu privind sesizarea Curții Constituționale în vederea ridicării excepției de neconstituționalitate asupra expresiei "12 luni consecutiv" din dispoziția alin.6 art.186 Cod de procedură penală al Republicii Moldova, cu expedierea demersului în adresa Curții Constituționale a Republicii Moldova, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. b) din Constituția Republicii Moldova.

A nu suspenda, până la soluționarea excepției de neconstituționalitate de către Curtea Constituțională a Republicii Moldova, examinarea recursului declarat de avocatul Vadim Ciobanu, în interesele învinuitului Ceban Vitalie împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău.

18
sediul Ciocana din 25.05.2022 privind admiterea demersului procurorului privind prelungirea termenului arestului preventiv, arestul preventiv în privința inculpatului Ceban Vitalie.
Încheierea nu este susceptibilă de atac.

Președintele ședinței:

Alexandru Gafton

Judecătorii:

Igor Chiroșca

Boris Talpă

